

Spreuken 8 (24-3-2019)

Vorige week heeft Salomo ons gewezen op het feit dat Gods wijsheid ons helpt om verleiding te weerstaan. Vandaag gaan we kijken naar een monoloog van Wijsheid, waardoor we leren: 'Wijsheid is de weg naar (eeuwig) leven'.

We gaan zien dat Wijsheid een monoloog houdt tegen Rehabeam, tegen ons. Wijsheid wil dat we bepaalde dingen begrijpen, maar vooral ook gaan doen. In v1-5 wordt voorgesteld wie er spreekt, in v6-11 worden de woorden van wijsheid omschreven, v12-21 laten zien wat de rol van Wijsheid in het dagelijks leven is, v22-31 gaan over de rol van wijsheid in de schepping en v32-36 zijn een oproep van wijsheid om naar haar te luisteren.

v1-5 Wijsheid stelt zichzelf voor

Salomo had geen hoofdstuk-break toen hij dit schreef, hij ging door vanuit de gedachte van de vreemde vrouw. Hij gaat door op het idee van wijsheid en woorden. Waar de woorden van de vreemde vrouw dood opleveren (Spreuken 7:26-27), introduceert Wijsheid zichzelf, met woorden die leven geven (v35).

- We hebben in Spreuken 1 Wijsheid al eerder aan het woord gehad, toen gaf Wijsheid al aan dat het om leven en dood gaat. Waarom heet Wijsheid Wijsheid?

Bruce Waltke: "In de Bijbel is een naam niet zozeer een label voor herkennen, maar vooral de openbaring van iemands karakter."

Wijsheid roept en laat haar stem klinken (v1). Wijsheid, de belichaming van Salomo's onderwijs, wil dat veel mensen dit onderwijs horen, zodat veel mensen er naar zullen gaan handelen. Ze laat zich horen op publieke plekken (v2), op plekken waar veel mensen komen, waar keuzes gemaakt moeten worden, etc.

- Zo is God met Zijn wijsheid, Hij laat die wijsheid horen. Hij wil dat we die wijsheid hebben, zodat we ernaar kunnen handelen. Hij wil dat we weten dat die wijsheid alleen het allerbeste met ons voorheeft.

Spreuken 1:33 *"Maar wie naar Mij luistert, zal veilig wonen, hij zal vrij zijn van angst voor het kwaad."*

Wijsheid roept ook luid bij de ingang van de poort van de stad (v3). De ingang van de stad was de plek waar gehandeld werd, deals gesloten, etc. Er waren gaten uitgehakt in de muur, waar men kon zitten om zaken te doen.

- Jezus zegt in Mattheüs 16:18 dat de poorten van de hel niet zullen overwinnen. Dat verwijst niet per se naar letterlijke poorten die achter de kerk aan komen, maar naar de plannen die in de poort gemaakt werden. De plannen van de hel zullen nooit God en Zijn kerk overwinnen is Jezus' boodschap.

Wijsheid roept tot mannen (v4), omdat er in die tijd alleen mannen in de poort zaten. Deze wijsheid is echter ook nodig voor vrouwen, de stem van wijsheid klinkt tot de mensenkinderen, iedereen. De onverstandige (v5) moet begrijpen met schranderheid, letterlijk verstand, en de dwaze moet een begrijpend hart hebben.

- Salomo's punt is dat men moet leren begrijpen, leren luisteren naar Wijsheid. Wijsheid roept op tot het proces van wijsheid leren kennen en naar Wijsheid leren handelen.

v6-11 De woorden van Wijsheid

Wijsheid wil dat men hoort en doet, oftewel luistert (v6). De reden hiervoor, is 6-delig. De woorden van Wijsheid zijn: 1) Vorstelijk (v6), 2) billijk (v6) of oprecht, 3) waarheid (v7), 4) niet goddeloos (v7), 5) in gerechtigheid gesproken (v8), 6) niet verdraaid of slinks (v8).

- Alles dat waarheid zegt is goed voor de luisteraar. Alles dat waarheid zegt is tot leven voor de luisteraar. De vreemde vrouw had woorden die geen van deze eigenschappen hadden, woorden tot de dood. Wijsheid zegt dingen die goed zijn voor de luisteraar en die leven geven.

De woorden van Wijsheid zijn duidelijk (v9), een parallel voor de vorstelijke kant van de wijsheid. Daarnaast zijn de woorden recht en correct. Wijsheid zegt alleen dingen die goed zijn voor de luisteraar, alleen dingen die leven geven aan de luisteraar.

De luisteraar moet een keuze maken, luisteren naar wijsheid of rijkdom (v10-11). Wijsheid zegt dat luisteren naar haar woorden beter is dan zilver, goud, robijnen en al het andere dat je kan wensen. Dat is nogal een uitspraak, zeker van een man als Salomo.

- Salomo was rijker dan dat wij ons kunnen voorstellen. Salomo had alles dat iemand ooit had kunnen wensen. En toch zegt hij dat vermaning of instructie, kennis en wijsheid beter zijn dan alle materiële dingen die hij bezat. Het materiële bracht hem niet dichterbij God, het materiële bracht hem niet dichterbij eeuwig leven. Alleen Gods Wijsheid is de weg naar eeuwig leven.

Paulus had dit ook goed door, hij zei in 1 Korinthe 1:24 het volgende over Jezus:

1 Korinthe 1:24 *"Maar voor hen die geroepen zijn, zowel Joden als Grieken, prediken wij Christus, de kracht van God en de wijsheid van God."*

Jezus is de belichaming van Gods kracht en Gods wijsheid. Zonder die wijsheid, zonder Jezus Christus is er geen eeuwig leven. Hij is de Weg, de Waarheid en het Leven (Johannes 14:6); Hij is de enige Weg en de enige Waarheid naar eeuwig leven. Zonder Jezus Christus, de Zoon van de levende God, is er geen eeuwig leven. Zonder Hem is er alleen de dood, de eeuwige straf voor onze zonde.

v12-21 De rol van Wijsheid in het dagelijks leven

Wijsheid woont, is gezeteld, bij schranderheid of verstandigheid. Wijsheid woont perfect en volledig bij verstandigheid, die twee horen volledig bij elkaar. Daarnaast vindt Wijsheid kennis, wat een proces van leren kennen omschrijft.

In dit proces is de vreze des HEEREN het belangrijkste (v13), want dat is wat centraal staat voor Wijsheid. Door deze vreze wordt het kwade gehaat; allemaal dingen die lijnrecht tegenover wijsheid staan. Wijsheid noemt 4 kwade dingen om te haten (v13). In v14 worden daar 4 dingen tegenover gezet, die juist wel bij Wijsheid te vinden zijn. 4 dingen die iedere christen elke dag nodig heeft.

- Raad en wijsheid zijn elke dag nodig, elke dag om wijze keuzes te maken in deze verdorven wereld. Elke dag nodig om te kunnen getuigen naar mensen, om niet te zondigen maar juist naar de Geest van God te luisteren.
Inzicht en kracht, zonder inzicht/onderscheidingsvermogen kunnen we niet zien wat wel en niet van God is. Zonder kracht maken we niet de juiste keuzes. Al deze dingen zijn elke dag nodig, al deze dingen zijn elke dag beschikbaar voor ons.

Jesaja 11:2 *"Op Hem zal de Geest van de HEERE rusten: de Geest van wijsheid en inzicht, de Geest van raad en sterkte, de Geest van de kennis en de vreze des HEEREN."*

Dit gaat over Jezus, Hij had de Geest van God op Zich toen Hij op aarde rondliep. De Geest gaf Hem wijsheid, inzicht, raad en sterkte; de Geest gaf Hem kennis en de vreze des HEEREN. Romeinen 8:11 leert dat wij dezelfde Geest in ons hebben als Jezus. De Geest kan en wil ons al deze dingen geven, de vraag is of wij het willen aannemen.

Wijsheid is nodig om te regeren (v15-16), zonder Gods wijsheid zal een heerser niet de juiste keuzes maken. Alleen door Wijsheid zal een leider zijn zoals de leider hoort te zijn, wat heel anders is dan de wereld denkt. Jezus was het ultieme voorbeeld van de ultieme leider.

Om Wijsheid en al haar vruchten te kunnen hebben (v17-21), moet er iets gebeuren. De mens moet veranderd worden, waar voorheen dwaasheid de norm was, moet nu Gods Wijsheid de norm worden. Waar voorheen eigen wil regeerde, moet nu Wijsheid regeren. Dit vereist een innerlijke verandering, een die niet vanzelf komt.

Romeinen 12:2 *"En word niet aan deze wereld gelijkvormig, maar word veranderd door de vernieuwing van uw gezindheid om te kunnen onderscheiden wat de goede, welbehaaglijke en volmaakte wil van God is."*

- Dit is nodig, een innerlijke verandering. We moeten een nieuw mens worden, 2 Korinthe 5:17 spreekt hierover, omdat de oude mens die niet wil. Wat nodig is, is Gods werk in ons. Hij

moet de mens veranderen van dood naar leven. Hij moet jou en mij levend maken, waar we nu geestelijk dood zijn. Dat is nodig om Wijsheid aan te nemen, om naar Wijsheid te gaan leven, om de vruchten van Wijsheid te plukken.

Er moet liefde voor Wijsheid in ons komen (v17), liefde die voorheen voor andere dingen was. Wijsheid zal deze liefde juist behandelen en terug liefhebben. Wijsheid moet gezocht worden, maar wil ook gevonden worden, om de zoekende te kunnen leiden en zegenen.

Wijsheid zoeken en liefhebben levert rijkdom en eer op (v18), duurzame bezittingen en gerechtigheid voor degene die zoekt. De vrucht van Wijsheid is beter dan welke vorm van rijkdom ook (v19).

- Zegt dit dat als je God zoekt, naar Zijn Wijsheid leeft dat je rijk wordt? Nee, niet per se. Er zijn mensen die God gegeven rijk zijn.
 - o Soms geeft God rijkdom aan iemand, maar wat Hij materieel ook geeft, het is duurzaam en in gerechtigheid gekregen. Het is niet gestolen, het is niet vals verkregen, het blijft.
 - o Wat vooral blijft zijn de geestelijke zegeningen, Gods rijke zegen, Gods eer, de vrucht van de Geest (Galaten 5:22) die van groot belang is voor onze ziel. Dat is de beste vrucht, de beste opbrengst; dat is duurzaam en rechtvaardig.

Wijsheid is niet op de weg van valsheid, liegen en bedriegen (v20-21). Wijsheid is rechtvaardig en zal wie haar liefhebben ongelofelijk zegenen. Wanneer God zegt is het altijd meer dan we hadden kunnen dromen, zo ook Wijsheid.

- Om Gods wijsheid te ontvangen, moeten we rechtvaardig voor God staan. We kunnen niet de vruchten plukken, terwijl we zelf niet met Hem wandelen. Als jij wijsheid nodig hebt, als je het zelf niet meer weet, geef je leven aan Hem. Geef je leven aan God en Hij zal je leiden, Hij zal je wijsheid geven, altijd en precies wanneer je het nodig hebt.

v22-31 De rol van Wijsheid in de schepping

Dit gedeelte laat heel veel zien van Gods grootheid, het gaat veel laten zien van hoever God de wetenschap vooruit was en is. Wijsheid was er vanaf het begin (v22-23), voordat de mens er was, was Wijsheid er al. Voor er iets anders was, was Wijsheid al gezalfd en geliefd door God.

v24-26 laten zien dat vóór er iets was, voor er iets vast stond, was Wijsheid er al. Geen diep water (v24) en geen bronnen. Geen bergen en heuvels (v25). Geen aarde en/of velden, geen stof (v26). Maar Wijsheid was er al. Wijsheid was al bij de Heere.

David Guzik: "Het is geweldig waar dat Jezus de wijsheid van God is, vooral in Zijn werk aan het kruis (1 Korinthe 1:20-24), en dat Jezus voor ons de wijsheid van God werd (1 Korinthe 1:30), en in Jezus zijn alle schatten van wijsheid verborgen (Kolossenzen 2:3). Toch is het fout om te zeggen dat Spreuken 8 Jezus omschrijft. Omdat Jezus God is, heeft Hij en is Hij het beeld van en laat Hij Gods wijsheid zien; maar de vrouw van Spreuken 8 omschrijft niet direct Jezus."

In v27-29 laat God zien dat Hij de wetenschap ver vooruit is en dat wij nog steeds achter de Bijbel aan hobbelen om de fysieke wereld te begrijpen.

- God maakte de hemel gereed (v27), voor ons. De hemel is de lucht die we zien, de ruimte, de planeten, etc. Tegelijkertijd trok Hij een cirkel over het oppervlak van het water, het kompas. God maakte de 4 windrichtingen, God zorgde ervoor dat alles juist ingeregeld was voor ons om de aarde te bewonen.
- God maakte de wolken sterk (v28), zodat de waterkringloop ging werken. Zonder wolken werkt die kringloop niet, Hij gebruikte wijsheid om dit allemaal in te stellen. Ook versterkte Hij het water dat onder de aarde was, de waterbronnen. God zorgde ervoor dat alles gereed was voor ons, door Wijsheid.
- Als laatste zette Hij de zee vast (v29), Hij bepaalde waar de wateren en het land zouden komen.
 - o God heeft bepaald hoe deze wereld in elkaar zit, God heeft in en door wijsheid bepaald hoe deze wereld werkt. Guzik geeft aan dat als we tegen Gods wijsheid in gaan, gaan we daarmee automatisch tegen Gods schepping in.

Wijsheid was al die tijd bij God (v30), wijsheid gaf God veel vreugde. In het NL staat er Liefelingskind, het Hebreeuws wijst op iets heel anders. Het Hebreeuws spreekt over een ambachtsman, een meester arbeider. Wijsheid was in Gods handen een ambachtsman of meester arbeider in het scheppen van hemel en aarde, Wijsheid was Gods instrument in de schepping.

- Wijsheid vindt vreugde in de schepping, wijsheid geniet van Gods aanwezigheid en Gods schepping. Hierin is wijsheid een voorbeeld voor ons, wij mogen ook van alle dingen van God genieten.

Niet alleen heeft God alle dingen gemaakt, God heeft de wereld voor ons specifiek gemaakt (v31). De aarde is voor ons, God en Wijsheid vinden hun vreugde in de mensenkinderen. De aarde staat dichtbij de zon voor warmte, maar niet zo dichtbij dat we verbranden. Door Jupiter en de maan hebben we zwaartekracht en de getijden, maar dichterbij en die krachten zijn te sterk. Vanaf de aarde kunnen we het hele universum bekijken, als we ergens anders hadden gestaan hadden we veel niet gezien. En zo zijn er nog veel meer dingen waaruit Gods genade en liefde voor de mens blijkt.

v32-36 De oproep van Wijsheid

Nu Wijsheid al deze dingen uitgelegd heeft, moeten wij iets doen. Wijsheid wil dat we luisteren (v32). Luisteren heeft het idee van horen en gehoorzamen, dat is wat Wijsheid van ons vraagt. Het luisteren naar wijsheid gaat een aantal gevolgen hebben: Gelukkig of welzalig zijn (v32) en wijs worden (v33) door het luisteren naar de vermaning of correctie van Wijsheid.

- Dit vereist een keuze van de hoorder, om te reageren op wat je hoort. Zo werkt God, Hij laat de mens van alles zien en horen, Hij heeft ons de Bijbel, maar ook Zijn schepping gegeven. De vraag is of wij luisteren naar Zijn stem door deze dingen heen.
- We kunnen die wijsheid namelijk ook afwijzen (v33), i.p.v. Gods wegen in acht nemen (v32). Het beste voor ons is om naar God te luisteren, om Zijn Woord als waarheid aan te nemen, omdat Hij van ons houdt, omdat Hij God is, omdat Hij de Schepper van hemel en aarde is.

Welzalig of gelukkig is de mens die Wijsheid hoort en naar haar stem luistert (v34). We worden gelukkig van naar Gods wijsheid luisteren, omdat die wijsheid goed voor ons is. De alwetende, perfect liefhebben God geeft ons wijsheid; dat kan alleen maar goed voor ons zijn.

- Misschien zien of voelen wij het niet, maar Hij doet alle dingen medewerken ten goede (Romeinen 8:28). En Hij bepaalt wat het goede is, omdat Hij alwetend is, omdat Hij God is. De vraag is of wij God laten bepalen wat goed is, of dat we dat zelf willen bepalen.

Als bedelaars bij de poort en deurpost, mogen wij aan Gods voeten zitten om van Hem wijsheid te ontvangen. Wijsheid voor de dag, momenten, fases van ons leven. Hij heeft en geeft alles dat we nodig hebben, de vraag is of wij het aan Hem vragen en of we blijven vragen.

Het vinden van Wijsheid levert 2 dingen op (v35): leven en de goedgunstigheid van de Heere. God geeft leven en goedheid aan hen die Hem zoeken. God belooft dat wie Hem ernstig zoekt, Hem echt zal vinden.

- God belooft dat Wijsheid de weg is naar (eeuwig) leven, met God. Dat is het beste leven dat je hier kan hebben, met een nog veel beter leven dat wacht in de eeuwigheid. Alleen God kan dat geven, dat is genade. Iets krijgen dat je niet verdient.
- En dat is gelijk Zijn goedheid, Hij geeft dat wat we niet verdienen, terwijl we het wel zo hard nodig hebben. Als Hij dit namelijk niet zou geven, zou ik geen eeuwig leven hebben. Zonder dit cadeau zou mijn leven veel armer zijn, omdat God er niet in is. Een leven zonder God is eenzaam, liefdeloos en leeg. Leven met God is alles dat de mens nodig heeft en kan wensen.

Als je God niet zoekt (v36), wacht er iets heel anders. I.p.v. leven met God, wacht je leven zonder God; zowel hier op aarde als in de eeuwigheid. Wie God afwijst, wie Hem niet aanneemt, wacht een leven zonder God. Dat doet je eigen ziel geweld aan, want dit is niet waarvoor we gemaakt zijn. We zijn gemaakt voor een relatie met God. Zonder God doe je je eigen ziel kwaad aan; als je God haat en Hem blijft haten, kies je zelf voor dood i.p.v. leven.

Wijsheid roept iedereen op om naar haar stem te luisteren. Wijsheid wijst ons op God, op Zijn genade en Zijn liefde. Naar wijsheid luisteren levert leven op, een gelukkig leven, omdat God in je

leven is. Wijsheid wijst naar het feit dat we zondaren zijn, die onszelf niet kunnen redden. Ieder mens zondigt en heeft Gods redding nodig, want zonder God, kiezen we de dood. Met God, kiezen we voor Zijn weg, kiezen we voor Zijn Zoon Jezus Christus. Hij droeg jouw en mijn straf, voor onze zonde, zodat wij nu bij God kunnen zijn. De vraag is of jij en ik Zijn offer aannemen, of dat we dat afwijzen. Als je al gelooft, hoe veel zoek jij Gods Wijsheid? En in hoeverre ben je bereid om Gods wijsheid boven je eigenwijsheid te zetten? God weet alles beter, alles. Laten we dan luisteren naar wat Hij zegt, i.p.v. onze eigen wil te doen. Gods wijsheid levert leven op, wat levert jouw wijsheid op? Wie of wat leidt jouw leven, is dat God en Zijn wijsheid, of is dat iets/iemand anders?